

Силабус курсу:

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Штапаук Сергій Сергійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

shtapauk@snu.edu.ua

509аГК, за

розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета курсу “Організаційна поведінка” – формування у слухачів знань про індивідуально-психологічні характеристики особистості, її мотивацію та ставлення до різних складових трудового процесу, вертикальних та горизонтальних комунікацій, міжособистісних стосунків, тенденції організаційного розвитку та реакції на зміни, що відбуваються. Це дасть можливість ідентифікувати, розуміти і прогнозувати людську поведінку в певних ситуаціях.

Завдання курсу “Організаційна поведінка” – співпраця з керівниками підприємства і сприяння організаційним змінам; забезпечення підготовки управлінського персоналу до роботи з неформальними групами; персоніфікація цілей організації; облік потреб працівників при плануванні і цілеспрямованій діяльності, стимулюючий їх більшою мірою розділяти цілі компанії та досягати їх як власні цілі; забезпечення процесу реалізації управлінських рішень за допомогою управління мотиваційною динамікою.

Курс може бути корисним студентам спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», а також майбутнім менеджерам і фінансистам.

Результати навчання:

студент повинен знати:

- основні етапи еволюції біхевіористського підходу;
  - теоретичні основи поведінки особистості в організації;
  - механізми адаптації поведінки в процесі особистого і професійного вдосконалення;
- вміти, мати навички:
- використовувати основні теорії мотивації, лідерства і влади для вирішення управлінських завдань;
  - ефективно організувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки і принципів формування команди;
  - аналізувати і проектувати міжособистісні, групові і організаційні комунікації.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з економіки, маркетингу та менеджменту.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. ЗК2. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
3. ФК1. Здатність виконувати макро - та мікроекономічний аналіз, виявляючи загальні тенденції в економіці.
4. ФК3. Здатність використовувати інструментарій економічного аналізу та математичне моделювання для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері економіки.
5. ФК6. Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей.
6. ФК11. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Сутність організаційної поведінки	2/0/1	Сутність та види організації. Життєвий цикл організацій. Поведінка в організації та поведінка організацій. Ретроспектива розвитку ОП.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Організаційне середовище	2/0/1	Внутрішнє середовище організації. Функціональні області та організаційні кластери. Мікро-, макро- та мегасередовище організації.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Особистість і організація	2/0/1	Особистість та організація. Сутність індивідуальної поведінки. Сутність, процес та ефекти сприйняття. Сутність, типи та ефекти атрибуції.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Трудова мотивація	2/0/1	Сутність та основні елементи трудової мотивації. Зміст мотивації. Мотиваційний процес. Мотивування та стимулювання праці. Збагачення праці	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Управління стресами	2/0/1	<i>Індивідуальний стрес. Управління стресом.</i>	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Комунікаційна поведінка	2/0/1	Комунікації в організаціях, їхні типи. Міжособистісні комунікації. Організаційні комунікації. Комунікаційні бар'єри. Управління комунікаціями.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Групова поведінка	2/0/1	Поняття та види груп. Формальні та неформальні групи. Групи та команди. Стадії розвитку команд. Переваги та недоліки групової роботи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Влада і лідерство	2/0/1	Влада та її джерела. Природа лідерства. Владний аспект лідерства. Управлінський аспект лідерства. Делегування повноважень та відповідальності.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Управління конфліктами	2/0/1	<i>Сутність та природа конфліктів. Стратегії вирішення конфліктів.</i>	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ /ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
				Індивідуальні завдання
10.	Організаційна структура та організаційне проектування	2/0/1	Архітектоніка організації. Сутність та типи організаційних структур. Субординаційна структура та її типології. Організаційне проектування.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Організаційна культура	2/0/1	Сутність та типи корпоративної культури. Імідж та репутація організації. Корпоративна етика. Формування, підтримка та зміна корпоративної культури.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
12.	Управління змінами	2/0/1	Концепція організаційних змін. Самонавчальні організації. Модель та етапи планових змін. Опір змінам та методи їх подолання.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
13.	Організаційна ефективність та організаційний розвиток	2/0/1	<i>Концепція організаційного розвитку, її переваги та обмеження.</i>	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
14.	Міжнародні аспекти організаційної поведінки	2/0/1	Вплив міжнародного середовища на ОП. Модель міжкультурних відмінностей Г. Хофстеде. Адаптація організацій до міжнародного середовища.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Основна

1. Бутенко Н. Ю., Хоменко Л. М., Черпак А. Є. Організаційна поведінка : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Ю. Бутенко. К. : КНЕУ, 2008. 744 с.
2. Молчанова А. О., Воляник І. В., Кондратьєва В. П. Організаційна поведінка : навч. посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. 176 с.
3. Новак В. О., Мостенська Т. Л., Ільєнко О. В. Організаційна поведінка : підручник. К. : Кондар, 2013. 498 с.
4. Організаційна поведінка : навч. посібник / укл. М. В. Матушкіна. Старобільськ, 2016. 200 с.

Додаткова

1. Аширов Д. А. Организационное поведение : учебник. М. : Велби; Проспект, 2006. 360 с.
2. Бабаєв В. М., Шаранова Н. В. Організаційна культура керівника : навч. посібник. Харків : НТУ, 2005. 260 с.
3. Гелрігел Д., Слоум-мол. Дж. В., Вудмен Р. В., Бренінг Н. С. Організаційна поведінка. К. : Основи, 2001. 726 с.
4. Гибсон Дж., Иванцевич Д., Донелли Дж. Х.-мл. Организации: поведение, структура, процессы. М. : ИНФРА-М, 2000. 662 с.
5. Джордж Дж. М., Джоунс Г. Р. Организационное поведение. Основы управления : учеб. пособие. М. : Юнити-Дана, 2003. 463 с.
6. Добраев В. Л. Организационное поведение : учеб. пособие. М. : Дело и Сервис, 2006. 416 с.
7. Дорофеев В. Д., Шмелева А. Н., Частухина Ю. Ю. Организационное поведение : учеб. пособие. Пенза : Изд-во ун-та, 2004. 142 с.
8. Дорофеева Л. И. Организационное поведение. 5-е изд. Саратов : Саратовский источник, 2017. 429 с.
9. Дудкін П. Д., Мосій О. Б., Владимир О. М. та ін. Організаційна поведінка. Аспекти ефективного підприємництва. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2015. 252 с.
10. Козлов В. В., Одегов Ю. Г., Сидорова В. Н. Организационное поведение. М. : КноРус, 2013. 232 с.
11. Кочеткова А. И. Введение в организационное поведение и организационное моделирование : учебное пособие. М. : Дело, 2003. 944 с.
12. Красовский Ю. Д. Организационное поведение : учеб. пособие. – М. : Юнити-Дана, 2012. 488 с.
13. Латфулин Г. Р., Громова О. Н. Организационное поведение : учебник. СПб. : Питер, 2007. 432 с.
14. Лепейко Т. І., Лукашев С. В., Миронова О. М. Організаційна поведінка : навч. посібник. Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 156 с.
15. Литвинюк А. А. Организационное поведение : учебник для бакалавров. – М. : Юрайт, 2012. 512 с.
16. Лютенс Ф. Организационное поведение. Пер. с англ. 7-го изд. М. : ИНФРА-М, 1999. ххviii, 692 с.
17. Никуленко Т. Г. Организационное поведение : учеб. пособие. М. : Феникс, 2011. 416 с.
18. Ньюстром Дж., Дэвис К. Организационное поведение. Поведение человека на рабочем месте. СПб. : Питер, 2000. 498 с.
19. Одегов Ю. Г., Козлов В. В., Сидорова В. Н. Организационное поведение в структурно-логических схемах : учеб. пособие. М. : Альфа-Пресс, 2007. 360 с.
20. Організаційна поведінка : навч.-метод. посібник / Л.М. Савчук, Н.Ю. Бутенко, А.Н.

- Власова та ін. К. : КНЕУ, 2001. 249 с.
21. Русинка І. І. Конфліктологія. К. : Професіонал, 2007. 334 с.
  22. Савельєва В. С., Єськов О. Л., Вакуленко В. М. Організаційна поведінка : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2012. 240 с.
  23. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера : навч. Посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2009. 192 с.
  24. Столяренко О. Б. Психологія особистості. К. : Центр навчальної літератури, 2012. 280 с.
  25. Шапиро С. А. Организационное поведение. М. : КноРус, 2012. 352 с.
  26. Шермерон Дж., Хант Дж., Осборн Р. Организационное поведение. 8-е изд. Спб. : Питер, 2004. 637 с.
  27. Mullins L. J. Essentials of Organisational Behaviour. 3rd ed. Edinburgh, UK : Pearson Education Limited, 2011. xxii, 500 p.
  28. Mullins L. J. Management & Organisational Behaviour-Trans-Atlantic Publ. 11th ed. Edinburgh, UK : Pearson Education Limited, 2016. xxviii, 649 p.
  29. Nelson D. L., Quick J. C. ORGB⁶. Organisational Behaviour. Boston, US : Cengage Learning, Inc, 2019. vii, 378 p.

Методичне забезпечення

1. Організаційна поведінка / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук // eCampus СНУ ім. В. Даля. Режим доступу : <https://moodle.snu.edu.ua/course/view.php?id=1677>.
2. Організаційна поведінка / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук // Електронний університет СНУ ім. В. Даля. Режим доступу : <http://moodle2.snu.edu.ua/course/view.php?id=2004>.
3. Тексти лекцій з дисципліни «Організаційна поведінка» (для студентів спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» усіх форм навчання) [Електронний ресурс] / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук. Сєверодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2020.
4. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Організаційна поведінка» (для студентів спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної форми навчання) [Електронний ресурс] / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук. Сєверодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2020.
5. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Організаційна поведінка» (для студентів спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» усіх форм навчання) [Електронний ресурс] / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук. Сєверодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2020.
6. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Організаційна поведінка» (для студентів спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» заочної форми навчання) [Електронний ресурс] / укл. П. В. Кривуля, С. С. Штапаук. Сєверодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2020.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Індивідуальне завдання 3	10
Індивідуальне завдання 4	10
Індивідуальне завдання 5	10
Іспит	50
Разом	100
Активна участь в роботі групи на практичних та лекційних заняттях за темами курсу враховується при визначенні оцінки за індивідуальні завдання в межах 10 балів	

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

